

Европейска езикова политика

Зоя Т. Димитрова

European language policy: *This paper offers a summarized approach presenting the development of the European languages policy based on conducted extensive study of literature, internet sources and legal documents of the European Union, which conceptualize the languages policy.*

Key words: *European Union, languages policy, language diversity, multilingualism, language education and training*

Настоящото изложение представя обобщена картина на хода на развитие на европейската езикова политика въз основа на проведено обстойно проучване на литературни източници и публикувани в интернет документи от нормативната база на Европейския съюз, които тематизират езиковата политика.

В контекста на интернационализацията на съвременния живот, на флуидността на националните граници, на предизвикателствата и устойчивостта на социалните идентичности и по-специално на националната идентичност европейските политики разглеждат образованието като съществен двигател на икономическо развитие и социално сближаване. В тази връзка въпросите за езиковото многообразие, за неговото запазване и утвърждаване, както и необходимостта от многоезичие на отделния гражданин на Европа придобиват много съществени политически оттенъци. Те се свързват не само с културното многообразие и толерантността към другостта и различието, но и с такива въпроси като мобилността на работната сила в Европа, достъпа до най-високите постижения на науката и новите технологии, превръщането на икономиката на Европа в най-конкурентната в света. В този смисъл политиката в сферата на езиковото образование и обучение се явява ключов момент за реализирането на успешна европейска образователна политика.

Образованието е една от политическите сфери на дейност, които в процеса на така наречените „съпътстващи последици”, респ. „spill-over”, на европеизацията относително късно попадат в обсега на активните политики на Европейския съюз

Очертаването на европейското измерение на образователната политика започва в сферата на професионалното обучение. В Договора за основаване на Европейската икономическа общност /член 128/ се предвижда осъществяване на обща политика за професионално обучение. 1968 год. излизат разпоредбите за предлагане на образователни курсове за т. нар. ! и техните деца. През 1987 год. се взема решението за стартиране на програма Еразъм, а с договора от Маастрихт /членове 126 и 127, в документа от Амстердам членове 149 und 150/ европейското измерение се разпростира върху всички сфери на образованието.

Езиковото образование и обучение попадат в онези области, в които европейските институции не си присвояват компетентности да формулират самостоятелна, наднационална политика, която да има единно и унифицирано приложение. Европейският съюз осъществява само мерки на подпомагане и допълване. Основен принцип е, че не се прилагат и не могат да се прилагат императивни политики. Държавите сами формират своята политика, като определят приоритетите си и самостоятелно осъществяват мерките за реализирането на поставените цели. За европейското измерение на политиката в сферата на езиковото образование и обучение се утвърди обозначението „европейска езикова политика”, което отразява факта, че има разработено в политически документи

реално единство на цели, приоритети, принципи, механизми и инструменти, на „планове за действие“ за справяне с реални политически общи проблеми, пред които са изправени европейските страни.

Многоезичието като основен принцип на европейското измерение на езиковата политика е възприето и от двете европейски институции, Европейския съюз и Съвета на Европа, които се допълват във формирането и развитието на европейската езикова политика. За разлика от Европейския съюз Съветът на Европа прави разграничение между „мултилингвизъм“ като езиково многообразие в рамките на даден географски регион и „плюрилингвизъм“ като ползване на повече от един език от дадена личност. Тази институция следва политика за насърчаване на индивидуалното многоезичие, плюрилингвизма, на европейските граждани.

ЕС следва политика за насърчаване на многоезичието в различни измерения. От една страна, многоезичието тук означава значителното езиково богатство, разбирано като част от културното многообразие на Европа. От друга страна, под „многоезичие“ се разбира способността на човек да се изразява на различни езици. Според мнението на ЕС, многоезичието е важен елемент от европейската конкурентоспособност. Затова езиковата политика на ЕС има за цел да насърчава преподаването и изучаването на чужди езици в ЕС и да създаде благоприятна езикова среда за всички езици на държавите-членки. Чуждоезиковите познания се считат за основна компетентност, която всеки гражданин на ЕС следва да придобие, за да увеличи своите шансове за образование и заетост в европейското общество на знанието, най-вече чрез използване правото на свободно движение на хора. На чуждоезиковата компетентност се придава голямо значение за културния обмен и личностното развитие. Затова в рамките на общата политика за образование и професионална квалификация Европейският съюз има за цел всички граждани на Европейския съюз да владеят освен майчиния си език и два други езика.

Европейската езикова политика има своите правни основи в трите базисни за Европейския съюз документа: Договора за ЕО, Хартата на основните права и Договорът от Лисабон.

В Договора за ЕО, в областта на образованието и професионалната квалификация, на ЕС се поставя задачата да подкрепя и допълва дейностите на държавите-членки за развитие на европейското измерение на образователното дело най-вече чрез изучаване на чужди езици и разпространяване езиците на ЕС (Договор за ЕО, член 149, параграф 2). Това трябва да се осъществи при стриктното зачитане на многообразието на културите и езиците (член 149, параграф 1).

Хартата на основните права от 2000 г. също задължава Съюза да уважава езиковото многообразие (член 22) и забранява дискриминацията, включително основана на езика (член 21). Зачитането на езиковото многообразие е основна ценност на Европейския съюз, също както и уважението към личността и отвореността към други култури.

Институциите на ЕС зачитат принципа на езиковото многообразие и в общуването с гражданите. Всеки гражданин на Съюза има право да се обръща писмено към всяка от институциите или органите, посочени в настоящия договор или в член 7, на един от езиците, посочени в член 314 и да получава писмен отговор на същия език“ (член 21 от Договора за ЕО).

Договорът от Лисабон засилва елемента на зачитане на езиковото многообразие. Така например член 3, параграф 3 от Договора за ЕС относно задачите на Съюза гласи: „Той зачита богатството на своето културно и езиково многообразие и следи за опазването и развитието на европейското културно наследство“. С влизането в сила на Договора за реформа на ЕС Хартата на основните права също става правно задължителна (член 6 от Договора за ЕС).

Във връзка с приетата от Съвета на ЕС през март 2000 г. Лисабонска стратегия се подчертава значението на изучаването на чужди езици за повишаване на конкурентоспособността. С оглед на необходимото за постигане на целите от Лисабон преустройство на националните системи за образование и професионална квалификация, министрите на образованието на ЕС си поставят за задача подобряването на чуждоезиковото обучение, насърчаване на изучаването на чужди езици от детска възраст и популяризиране на изучаването на чужди езици. При планирането и прилагането на своята политика за многоезичие, Европейската комисия е подкрепяна от експертна група, създадена през 2002 г. в рамките на програмата за действие „Образование и обучение 2010“.

След процес на интензивна подготовка и допитвания на 27 юли 2003 г. Комисията приема План за действие „Насърчаване на чуждоезиковото обучение и езиковото многообразие 2004 — 2006“ (COM(2003) 449). Планът предлага извършване на 45 действия от 2004 до 2006г. с цел подкрепа на инициативите на местни, регионални и национални органи. Очертани са три основни области, в които се предоставят средства за краткосрочни дейности в рамките на съществуващите програми на Общността:

- Разпространяване на ползите от изучаването на езици до всички граждани като дейност през целия живот - дейностите в тази категория засягат преподаването на езици на хора от всички възрасти.
- Подобряване на качеството на езиковото обучение на всички равнища - дейностите в тази категория са свързани със създаването на „отворени за езиците“ училища, с обучаването и осигуряването на преподаватели по езици, с преподаването на други предмети с помощта на чужди езици и с изпитването на езиковите умения.
- Създаване на благоприятна за езиците среда в Европа чрез приветстване на езиковото многообразие, изграждане на отворени за езиците общности и улесняване на изучаването на езици (напр. чрез улесняване на достъпа до курсове и материали за хората, които се нуждаят от тях).

Резултатите от плана за действие на национално и европейско ниво са обобщени в доклад на Комисията (COM(2007) 554) през есента на 2007 г.

През парламентарния мандат 2004 — 2009 г. е назначен комисар — Ян Фигел от Словакия, чиято сфера на компетентност включва изрично и многоезичието. По време на дейността на комисар Фигел през ноември 2005 г. Комисията през ноември 2005г. Комисията приема първия в историята си политически документ за многоезичието: „Нова рамкова стратегия за многоезичие (COM(2005) 596)“. Той допълва плана за действие „Насърчаване на изучаването на чужди езици и езиковото многообразие“. В политическия документ се определят три основни линии на действие в политиката на многоезичие на ЕС:

1. Осигуряване на достъп до законодателството, процедурите и информацията на ЕС за гражданите на техния роден език.
2. Подчертаване на основната роля, която езиците и многоезичието играят в европейската икономика, и откриване на начини за задълбочаването ѝ.
3. Поощряване на всички граждани да учат и говорят повече езици за подобряване на взаимното разбирателство и общуване.

Държавите-членки се приканват да съставят национални планове за насърчаване на многоезичието, а Комисията си сътрудничи с тях по прилагането на т. нар. Европейски показател за езикова компетентност, който цели събирането на надеждни данни за владеенето на чужди езици от младите хора.

След присъединяването на Румъния и България на 1 януари 2007 г., румънецът Леонард Орбан е избран за първия комисар по многоезичието. Новият комисар на ЕС използва своя ресор и за увеличаване на познанията по чужди езици на служителите и работници включително в малките и средните предприятия и за тази цел създава икономически форум за многоезичието. Усилената работа в тази насока резонира в съобщение на Комисията относно многоезичието от 18 септември 2008 г. „Многоезичието: преимущество за Европа е обща отговорност“, в което се представя хоризонтална стратегическа рамка за многоезичието, залегнала в основите на социалната програма на Европейския съюз. В нея се представят редица инициативи за насърчаване на многоезичието, включително някои, свързани с трети държави, и се препоръчва сътрудничество с държавите-членки в тази област чрез отворения метод на координация. Тя е придружена от работен документ на службите на Комисията, в който се изброяват дейностите на Общността в областта на многоезичието.

Съобщението на Комисията е последвано от резолюция на Съвета от 21 ноември 2008 относно европейската стратегия за многоезичието. В тази резолюция съветът изтъква стратегическото значение на комуникацията и очертава по-специално значението на превода за разпространението на произведенията на изкуството и културата. През март 2009 Европейският парламент приветства в своя резолюция съобщението на Комисията и резолюцията на Съвета относно многоезичието. Парламентът потвърждава позициите, които е заемал през годините, относно многоезичието и културното многообразие и прави някои препоръки и предложения като напр. да се въведе Европейски ден на писмения и устния преводач, държавите-членки да включват изучаване по желание на трети чужд език, което да започва от средното образование, на всяко равнище на образование и независимо от географската среда да има квалифицирани преподаватели по чужди езици, да се проучи възможността за обмен на преподавателски персонал на различни образователни равнища с цел преподаване на различни учебни предмети на различни езици и др.

На 12 май 2009 г. Съветът оповестява своите заключения относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в сферата на образованието и обучението ("ЕСЕТ 2020 г."). В рамките на тази стратегия министрите на призовават за нови действия на Комисията за насърчаване на изучаването на езици, например като част от професионалното обучение за възрастни хора, и за подпомагане на емигрантите при изучаването на езика на приемащата ги страна.

От средата на осемдесетте години целите на езиковата политика на Европейския съюз са подплатени с т.нар. програми за насърчаване, които да

подпомогнат тяхното реализиране. Насърчаването на многоезичието е застъпено най-вече в програмите за образование и професионална квалификация и програмите в сферата на културата.

Процесът на разработване и утвърждаване на програми за насърчаване на образованието и професионалната квалификация стартира с програмата за действие на Общността в областта на висшето образование Еразъм /1987/. В рамките на програмата за мобилност на студенти на ЕС бяха подкрепяни интензивни езикови курсове, даващи възможност за изучаване езика на страната домакин. Насърчаваха се предимно курсове по слабо разпространени езици на Европейския съюз, както и по езици на трети държави, участващи в програмата Еразъм.

1990г. влиза в действие програмата Лингва за насърчаване на езиковото обучение и усвояването на езици. В рамките на Лингва са насърчавани проекти, които събуждат съзнанието за езиковото многообразие на Европейския съюз, популяризират изучаването на чужди езици през целия живот и улесняват достъпа до чуждоезиково обучение в Европа. Развитието и разпространението на новаторски подходи и доказани методи в езиковото обучение също получават подкрепа. Лингва има също така за подобряване на езиковото обучение чрез осигуряване на висококачествено предлагане на помощни средства за изучаване на чужди езици и за оценяване на придобитите езикови познания. В последствие тази програма се влива във двете големи програми Сократ и Леонардо да Винчи.

Програмата Сократ стартира 1995 г. и визира областта на образованието. Тя включва осем сфери на дейност, от които четири предвиждат мерки, насърчаващи усвояването на езици. В рамките на програмата Леонардо бяха насърчавани проекти, целящи подобряване на многоезичната и мултикултурна нагласа за общуване на служителите и работниците по време на професионалната квалификация. За разлика от програмите за подпомагане към програмата Сократ, тези проекти се насочват специално към целеви групи в областта на професионалната квалификация. Те акцентират вниманието на предприятията към значението на владенето на чужди езици и ги подкрепят в развитието на възможности за повишаване на квалификацията на персонала, свързана с чужди езици. Освен това се насърчават и проекти за обмен между предприятия, от една страна, и институции за професионална квалификация, от друга, които допринесат за развитие и усъвършенстване на методите в областта на езиковите и межкултурни компетентности в професионалната квалификация.

Секторите на училищното образование и образованието за възрастни се обхващат съответно от програмите Коменски и Грюндвиг. Коменски подкрепя преди всичко различни видове партньорства между училища и включва множество мерки за насърчаване изучаването на езици. Към целевите групи спадат студенти, обучаващи се за учители, асистенти по чужди езици, учители по чужди езици и институции за обучение на учители. В рамките на програмата се предвиждат и надбавки за повишаване на квалификацията на преподавателите. Програмата Грюндвиг за развитие на образованието за възрастни е насочена най-вече към изучаването на чужди езици. Чрез тази програма Европейският съюз насърчава изработването и произвеждането на учебни материали, допринасящи за увеличаване знанията за езиките и културата на държавите-членки. Най-значителното от финансова гледна точка стимулиране на изучаването на чужди езици досега беше извършено в рамките на програмите за образование и обучение, Сократ и Леонардо да Винчи. Това стимулиране продължава и през периода 2007—2013 г. чрез новата Програма за обучение през целия живот.

С решение № 1720/2006/ЕО от 15 ноември 2006 г. за периода 2007 - 2013 г. е въведена нова „интегрирана Програма за действие в сферата на обучението през целия живот“ (Life Long Learning) за финансова подкрепа на европейския образователен сектор. Новата интегрирана програма обобщава досегашните образователни програми на ЕС в една програма и така обединява посочените по-горе четири отделни програми Коменски (училищно образование), Еразъм (висше образование), Леонардо да Винчи (професионална квалификация) и Грюндвиг (образование за възрастни). Сферата на езиците се покрива също така от една хоризонтална програма, която има за цел включително насърчаване на изучаването на езици и езиковото многообразие. В допълнение към описаните по-горе четири отделни програмни области, хоризонталната програма насърчава мерки, които надхвърлят рамките на програмата и се отнасят до повече целеви групи. Дейностите, които се насърчават, са например многостранни проекти за развитие на нови материали за езиково обучение, разработване на инструменти и курсове за обучение на преподаватели по чужди езици, или изследвания по темите езиково обучение и езиково многообразие.

Наред с образователните програми, които предвиждат съща насърчаване на многоезичието и чуждоезиковото обучение, финансова подкрепа за езикови проекти предлагат и други програми на ЕС. Така например в рамките на културната програма на ЕС Култура се насърчава превода на книги и ръкописи. Програмата за действие на ЕС в областта на аудиовизуалните медии Медия предоставя средства за синхронизиране и субтитриране на европейски кино и телевизионни филми.

ЕС взема мерки и за насърчаване и защита на регионални езици и езици на малцинствата. Към тях се отнася финансова подкрепа за Европейското бюро за по-малко използвани езици (European Bureau for Lesser Used Languages, EBLUL, — независима недържавна организация, която защитава регионалните езици и езиците на малцинствата посредством мрежа и предоставя информация по тази тема, както и за информационната мрежа Mercator (Mercator information network), информационна и документационна мрежа, която трябва да подобри информационния поток и обмяната на информация по въпросите на езиците и културите на малцинствата. Освен това ЕС финансира проекти за практически инициативи за защита и насърчаване на регионалните езици и езиците на малцинствата. По поръчка на Комисията е изготвено и изследването „Евромозайка“, което представлява детайлно изследване на регионалните езици и езиците на малцинствата в Европа. То проучва статуса и ситуацията на тези езици в различните държави-членки на ЕС.

Успоредно с представените по-горе образователни програми Европейският съюз осъществява и други инициативи за насърчаване на многоезичието и изучаването на чужди езици.

От 1998 г. насам ежегодно се провежда конкурс за присъждане на „Европейски езиков знак.“ Европейският езиков знак е награда, която поощрява нови инициативи в областта на преподаването и изучаването на езици, насърчава нови техники при преподаването на езици и тяхното разпространение и по този начин популяризира добрите практики Тази инициатива е насочена към всички аспекти на образованието и обучението, без оглед на възрастта на обучаваните и използваните методи, като главната му цел е да насърчава иновациите в областта на преподаването на чужди езици. Целта на Европейския езиков знак е повишаване на стандартите на преподаване на чужди езици в Европа чрез подкрепа на иновативни проекти на

местно и национално ниво. Всяка година знакът се връчва на най-иновативните проекти в областта на изучаването на езици във всяка страна, участваща в схемата.

За да се подчертае голямото значение на езиковото многообразие и изучаването на чужди езици за Европа, 2001 г. беше обявена от ЕС и Съвета на Европа за Европейска година на езиците. 45-те страни-участнички си поставят за цел да насърчават изучаването на езици в цяла Европа. През тази година се осъществяват множество проекти, свързани с езиците, като например изложби, дни на отворени врати или езикови курсове. Комисията предоставя 6 млн. евро и така поема значителна част от разходите по проектите.

Мотивирани от големия успех на Европейската година на езиците, ЕС и Съветът на Европа вземат решението с разнообразни мероприятия, свързани с изучаването на езици на 26 септември всяка година да се отбелязва така нареченият Европейски ден на езиците. Също както изминалата вече Европейска година на езиците, така и тази акция цели да изгради у гражданите съзнание за езиковото многообразие на Европа и да ги стимулира да изучават езици.

С оглед важноста на въпросите, свързани със съпоставимостта на езиковите компетенции през август 2005 г. Комисията отправя към Съвета и Европейския парламент предложение за въвеждане на Европейски индикатор за езикова компетентност (COM(2005)356 окончателен). Този индикатор трябва да даде съществен принос за постигането на целта „майчин език + два“, като предостави възможност за сравнително измерване на чуждоезиковата компетентност във всички държави-членки.

В своя резолюция от март 2006 г. (Т6-0184/2006) Европейският парламент одобрява проекта на Комисията и призовава Комисията и Съвета да предложат и други мерки за укрепване на многоезичието в ЕС.

Тук следва да се подчертае, че от началото на процеса на интеграция, Европейският парламент се застъпва за признаване и насърчаване на езиковото многообразие в Европейския съюз. Така още през 1982 г. по инициатива на Европейския парламент е създадено Европейското бюро за по-малко използвани езици (European Bureau for Lesser Used Languages, EBLUL), независима недържавна организация, която защитава регионални езици и езици на малцинствата посредством мрежа и предоставя информация по тази тема.

Парламентът многократно е изготвял доклади по собствена инициатива, за да даде тласък за развиване на езиковата политика в Европа. В частност комисията по култура и образование посочва в своите доклади необходимостта от действия в определени области и призовава Комисията към разработване на мерки за признаване и насърчаване на езиковото многообразие в ЕС. В тази връзка например, изрично се обръща внимание, с оглед на училищното образование, на значението на една благоприятна езикова среда за интегриране на учениците с емигрантски произход (Т6-0385/2005). В резолюциите си Европейският парламент също така многократно обръща внимание на ситуацията и необходимостта от подкрепа за регионалните езици и езиците на малцинствата (P5-B(2001)0815; P5-TA(2003)0372).

Чрез усилията си да гарантира използването на всички официални езици в парламентарната практика Европейският парламент въплъщава езиковото многообразие на ЕС.

Във връзка с устните преводи Парламентът се различава от другите органи на ЕС по това, че в ежедневната работа се спазва принципът на широко контролираното многоезичие. Това означава, че устните преводи се осъществяват от и на всички официални езици на Съюза. С изключение на по-малките заседания, пленарните заседания и заседанията на парламентарните органи, комисии и политически групи се превеждат според този принцип, доколкото капацитетът на отдела за устни преводи го позволява. За по-малко използваните езици преди заседания на по-малки органи се проверява дали ще участват членове на ЕП с този майчин език. Правото на всеки член на ЕП на устен превод на дебатите и на изказванията му на майчиния му език е утвърдено в правилника за дейността на Парламента.

От 1 януари 2007 г. институциите на Европейския съюз имат 23 официални езика. Според разбиранията на ЕС, използването на различните езици на неговите граждани е важен фактор за по-голяма прозрачност, законност и ефективност. Издадените от ЕС правни разпоредби трябва да бъдат достъпни за всеки гражданин на ЕС на съответния му майчин език. Освен това всеки гражданин на ЕС има право да отправя запитвания и петиции до Европейския парламент, другите органи и консултативните органи на ЕС и до европейския омбудсман на един от официалните езици на своята страна, като трябва да получи отговор на същия език.

В заключение следва да се отбележи, че европейската езиковата политика е уникална характеристика на Европейския съюз. Приемането на многоезичието като основен принцип включително в процеса на създаване на законите и в администрирането е единствено по рода си в света.

Приложение

Към изложеното по-горе представяне на хода на развитие на европейската езикова политика прилагаме хронологията на по-важните документи на Европейския съюз относно многоезичието и езиковото образование и обучение:

1974: Резолюция на заседаващите в рамките на съвета министри на образованието от 6. юни 1974 относно сътрудничеството в областта на образователното дело, Официален вестник С 098 vom 20/08/1974

1976: Резолюция на съвета и на заседаващите в рамките на Съвета министри на образованието от 9 февруари 1976 с програма за действие в сферата на образованието, Официален вестник С 038 от 19/02/1976

1984: Заключение на Съвета и на заседаващите в рамките на Съвета министри на образованието от 4 юни 1984

1985: Доклад на комитета „За Европа на гражданите“, приет от Съвета на 28/29 юни в Милано

1987: Решение на Съвета от 15 юни 1987г. относно програмата за действие на Общността в областта на висшето образование /Еразъм I/. Официален вестник L 166 от 25.6.1987

1988: Резолюция на Съвета и на заседаващите в рамките на Съвета министри на образованието относно европейското измерение на образователното дело от 24 май 1988г., Официален вестник С 177 от 06/07/1988 стр. 0005-0007

1989: Решение на Съвета от 28 юли 1989 г. относно програма за насърчаване на чуждоезиковите познания в Европейската общност /Лингва/, Официален вестник Nr. L 239 от 16.8.1989

1992: Договор за Европейския Съюз, Маастрихт, 2 февруари 1992 г.

1993: Зелена книга за европейското измерение на образователното дело КОМ/93/0457/, окончателна версия

1994: Решение на Съвета от 6 декември 1994 г. относно програма за действие на Европейската общност в областта на професионалната квалификация /Леонардо да Винчи/, Официален вестник Nr. L 340 от 29 декември 1994

1995: Решение № 819/95/EG на Европейския парламент и на Съветът 14 март 1995 г. относно програма за действие на общността СОКРАТ, Официален вестник № L 87 от 20 април 1995 г.

1995: Резолюция на Съвета от 31 март 1995 г. относно качествено подобряване и диверсификацията на усвояването на чужди езици и тяхното преподаване в образователните системи на Европейския съюз, Официален вестник № С 207 от 12 август 1995

1995: Заключение на Съвета от 12 юни 1995 г. по темата езиково многообразие и многоезичие в Европейския съюз, документ 7839/95 преса 175

1995: Бяла книга на Европейската комисия: Преподаване и учене – по пътя към когнитивното общество

1996: Европейска комисия /2 октомври 1996 г./: Зелена книга: Общо и професионално образование – изследване: Препятствия за трансграничната мобилност.

1999: Решение на Съвета от 26 април 1999 относно провеждането на втората фаза на програмата за действие на общността в сферата на професионалната квалификация „Леонардо да Винчи“, Официален вестник №. L 146 от 11 юни 1999 г.

2000: Решение № 253/2000/EG на Европейския парламент и на Европейския парламент и Съвета за провеждане на втората фаза на програмата за действие на Общността в сферата на общото образование „СОКРАТ“, Официален вестник № L 28 от 3 февруари 2000 г.

2000: Европейски съвет /Лисабон/, 23 и 24 март 2000, заключение на председателстващия

2000: Решение № 1934/2000/EG на Европейския парламент и на Съвета от 17 юли 2000 г. относно Европейската година на езиците 2001, Официален вестник № L 232 от 14 ноември 2000 г.

2001: Съобщение на Комисията: Създаване на европейско пространство за учене през целия живот, Брюксел, 21 ноември 2001 г., КОМ (2001) 678 окончателна версия

2002: Резолюция на Съвета от 14 февруари 2002 г. относно насърчаването на езиковото многообразие и придобиването на езикови познания в рамките на осъществяването на целите на Европейската година на езиките 2001, Официален вестник № С 50 от 23 февруари 2002 г.

2002: Детайлна работна програма за реализиране на целите на общото и професионално образование в европейските образователни системи, Официален вестник № С 142 от 14 юни 2002 г.

2002: Работен документ на службите на комисията. Насърчаване на изучаването на езици и езиковото многообразие – консултация, SEK(2002) 1234, 13 ноември 2002 г..

2003: Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, икономическия и социален комитет и комитета на регионите: Насърчаване на изучаването на езици и езиковото многообразие: План за действие 2004 – 2006, Брюксел, 24 юли 2003 г., КОМ(2003) 449 окончателна версия

2005: Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета: Европейски показател за езикова компетентност, Брюксел, 1 август 2005 г., КОМ (2005) 356 endg.

2005: Съобщение на Комисията до Съвета, Европейския парламент, икономическия и социален комитет и комитета на регионите: Нова рамкова стратегия за многоезичие, Брюксел, 22 ноември 2005 г., КОМ (2005) 596 окончателна версия

2006 Европейски парламент: Доклад за насърчаването на многоезичието и изучаването на езици в Европейския съюз: Европейски показател за езикова компетентност (2005/2213(INI), Комисия за култура и образование, 23 март 2006 г., документ от пленарно заседание A6-0074/2006

2006: Общо становище (EG) № 15/2006, постановено от Съвета на 24 юли 2006 г. за издаване на решение относно програма за действие в сферата на ученето през целия живот, официален вестник № C251E от 17 октомври .2006. г

2007 Съобщение на комисията до Съвета: Рамка на европейското статистическо проучване на езиковата компетентност, Брюксел, 13 април 2007 г. КОМ(2007) 184 окончателна версия

2008 Заключение на Съвета от 22 май 2008 г. относно многоезичието, Официален вестник № С 140 от 06/06/2008, стр. 0014 – 0015 (2008/С 140/10)

2008 Работен документ на службите на Комисията: Приложение към Съобщение на комисията до Европейския парламент, до Съвета, до европейския икономически и социален комитет и комитета на регионите: Многоезичието: Преимущество за Европа и обща отговорност, Брюксел, 18 септември 2008 SEK (2008) 2443

2008 Съобщение на комисията до Европейския парламент, Съвета Европейския икономически и социален комитет и комитета на регионите: Многоезичието: Преимущество за Европа и обща отговорност, Брюксел, 18 ноември 2008 г. КОМ(2008) 566 окончателна версия

2008 Съобщение на комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Актуализирана стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението Брюксел, 16.12.2008 СОМ(2008) 865 окончателна версия

2008 Резолюция на Съвета от 21 ноември 2008 г. относно европейска стратегия за многоезичието (2008/С 320/01)

2009 Становище на Европейския икономически и социален комитет относно "Многоезичието" (2009/С 77/25)

2009 Резолюция на Европейския парламент от 24 март 2009 г. относно многоезичието: преимущество за Европа и обща отговорност (ЕТ 2020) 2009/С 119/02

2009 Закljučения на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението ("ЕСЕТ 2020 г."), 2009/С 119/02

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Европейски езиков портфейл за професионални цели. Council of Europe, СУ "Климент Охридски", 2003.
- [2] Council of Europe, Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen für Sprachen: Lernen, lehren, beurteilen. Langenscheidt – Verlag, 2001.
- [3] DIHK, Arbeitsplatz Europa: Sprachkompetenz wird messbar. DIHK in Zusammenarbeit mit Henkel KG aA, VDP und WBT, 2003.
- [4] Europäisches Sprachenportfolio für den Hochschulbereich <http://culture.coe.int/portfolio>
- [5] Jostes, B. Europäische Union und sprachliche Bildung: Duf der Suche nach einem europäischen Kommunikationsraumq Linquistik onlein 29, 4/06
- [6] North, B. Scales of language proficiency: a survey of some existing systems. Strasbourg, Council of Europe CC-Lang, 1994.
- [7] Schneider, G., B. Norht. Fremdsprachen können – was heisst das? Chur/Zürich, Verlag Rüegger AG, 2000.
- [8] Schneider, G., B. Norht, L. Koch. Europäisches Sprachenportfolio - Version für Jugendliche und Erwachsene. Schweizerische Konferenz der Erziehungsdirektoren - EDK, Bern, 2000.
- [9] Sprachenportfolio für Jugendliche und Erwaschene. Berner Lehrmittel- und Medienverlag, 2001
- [10] Sprach- und Sprachunterrichtspolitik in Österreich. Länderprofil. Graz/Wien: ÖSZ, 2009.
- [11] Стойчева, М. Европейска езикова политик, София, 2006
- [12] http://ec.europa.eu/education/languages/index_de.htm
- [13] http://ec.europa.eu/education/languages/key-documents_type
- [14] <http://ec.europa.eu/dgs/scic>
- [15] http://ec.europa.eu/lifelong-learning-programme/doc86_de.htm
- [16] http://ec.europa.eu/education/languages/index_de.htm
- [17] <http://ec.europa.eu/education/languages/index.bg.htm>

[18] http://ec.europa.eu/education/lfp/doc/coll11/prior_de.pdf

[19] http://ec.europa.eu/languages/index_bg.htm

[20] <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?Uri=07:C:2008:320:001:DE:HT>

ML

[21] http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/de/FTU_4.17.3.pdf

[22] www.bpb.de/publikationen/7WGR8l,6,0,Europäische_Sprachenpolitik.htm

За контакти:

Зоя Тодорова Димитрова, Катедра „Европеистика и международни отношения”,
Русенски университет “Ангел Кънчев”, tel: 888 811, e-mail: ztod@abv.bg

Докладът е рецензиран